

Terugmelding van een gekleurde Klapekster.
Foto: B. Vogt

Afname Grutto zet door.
Foto: Hans Gebuis

Onervaren

Deuzeman en zijn collega's volgen de Klapeksters nu al twintig jaar, waarvan tien jaar met behulp van kleurringen. "Het eigenlijke onderzoek begon met een vraag van de beheerders van de Veluwezoom. Die vroegen zich af of er in begraasd gebied, dankzij meer drollen en de bijbehorende kevers ook meer Klapeksters zouden komen. Dat verband konden wij tot dusver niet aantonen. Maar onze eigen nieuwsgierigheid was al veel eerder geprikkeld. In november denken veel mensen: 'hé, de Klapekster is er weer.' Een van onze eerste vragen was dan ook of die vogel die je ieder najaar in de top van diezelfde boom ziet zitten ook echt dezelfde vogel is. Dat blijkt hier in het gebied vaker niet dan wel het geval. De geschikte zichtboom is blijkbaar een heel constante factor, maar de doorstroom in vogels blijkt erg hoog. Want ook al is dit een project onder de vlag van RAS, Recapturing Adults for Survival, erg veel adulten hebben we nog niet terug gezien. Het zijn meestal de jonge, onervaren vogels die je vangt. Of misschien moet je zeggen: 'die zich laten vangen.'

Van de vogels die de onderzoekers hebben

gevangen is ongeveer 75% juveniel en 25% adult. "Veel terugmeldingen van gekleurde vogels uit andere gebieden dan het studiegebied hebben we niet; het gaat om slechts één vogel die we 'Witte Staart' hebben genoemd. Van deze vogels is aangetoond dat deze territoria had in twee gebieden; namelijk als eerste winter vogel in de Engbertsdijkvenen en vervolgens twee opeenvolgende winters in het Fochteloërveen, een verplaatsing over 63 km. In de Engbertsdijkvenen zien we regelmatig winterplaatstrouweheid. Eén vogel werd drie opeenvolgende winters op dezelfde plek terug gezien, drie vogels bleven twee winters hetzelfde gebied trouw. Op de Veluwe vonden we tot nu toe vergelijkbare getallen."

Geduld is hoe dan ook een prettige eigenschap in het klapeksteronderzoek. Tegen het eind van de middag jaagt een hardloper in een fel gekleurd trainingspak de Klapekster weer naar de verkeerde kant van het water. Een groep Wilde Zwanen komt binnenvallen om daar de nacht door te brengen. Als ook twee Blauwe Kiekendieven hun slaappleats in de kern van het hoogveen opzoeken willen de mannen er de brui aan geven. Precies op

dat moment keert de Klapekster ineens terug in een boom pal boven een van de kooien. Zou het dan toch ...?

Na nog eens tien minuten trekt Deuzeman definitief de stekker eruit. "Als we hem nu nog zouden vangen moet je hem nog meten, wegen en ringen. Tegen de tijd dat je hem dan los kan laten is het donker, dus dat moeten we niet meer doen. We gaan de kooien ophalen." Om toch nog wat tastbaars te laten zien aan de licht verkleumde verslaggever, haalt Deuzeman een jampotje met braakballen uit de auto. "De vangst van de afgelopen week op de Veluwe. Dankzij die braakballen hebben we de prooikeuze door het winterseizoen al aardig in de smiezen. Het begint met muizen en zangvogeltjes, door de winter vooral muizen en aan het eind komen daar, zeker in dit gebied, veel reptielen bij, zoals Levendbarende Hagedissen. Kijk, deze heeft waarschijnlijk een vogeltje geslagen. Heb je toch nog iets van een Klapekster aangeraakt vandaag", lacht Deuzeman. Hij lijkt er niet echt mee te zitten dat hij een dag voor niets heeft gewacht.

Rob Buiter

Opnieuw slaappleatsen van Halsbandparkieten geteld

Afgelopen winter vond een landelijke slaappleatstelling van Halsbandparkieten plaats. De telling is onderdeel van het Meetnet Slaappleatsen en wordt één keer per jaar rond half januari georganiseerd. Net als vorig jaar ging het om bijna 10.000 parkieten. Alle negen slaappleatsen, met aantallen variërend van 125 tot 3300 vogels, bevinden zich in de Randstad. Opvallend verschil met een jaar geleden is dat in de twee bolwerken (Den Haag en Amsterdam) minder vogels zijn geteld. In de overige steden (Rotterdam, Utrecht, Haarlem) zijn de aantallen juist toegenomen. Er lijkt dus een verschuiving binnen de populatie gaande. Wij hebben nog geen signalen dat zich buiten de genoemde steden 's winters slaappleatsen van Halsbandparkieten bevinden.

De afname in Den Haag springt het meest in het oog. De traditioneel goed bezette slaappleats aan de Hofvijver liet deze winter sterk

wisselende aantallen zien. Aan het begin van de winter waren de aantallen nog op het niveau van vorig jaar. Mogelijk zien we hier een slaappleats over het hoofd. Oproepen hierover resulteerden in een handvol hoopvolle tips, maar in alle gevallen bleek het toch om voorverzamelplaatsen te gaan, niet om echte slaappleatsen.

De nauw verwante Grote Alexanderparkiet komt vooralsnog alleen in Amsterdam en Haarlem voor. Hij bezoekt de slaappleatsen van Halsbandparkieten en is lastig te onderscheiden. Door de afwijkende roep en de gewoonte om zich op de slaappleats als groep af te zonderen, is ook deze soort echter meestal redelijk goed te tellen. De aantallen bleken licht toegenomen (van 39 naar 55 ex.) ten opzichte van de vorige telling.

Olaf Klaassen

Tabel 1. Aantallen van Halsbandparkiet tijdens landelijke simultane slaappleatstelling in januari 2010 en 2011.

Stad	2010	2011
Amsterdam	3776	3611
Den Haag	5007	3897
Haarlem	410	440
Rotterdam	540	1209
Utrecht	69	215
totaal	9802	9372